Eski Mahkûmiyete Dayalı Şüphe Feshi

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Anayasa Mahkemesi Birinci Bölüm	17.06.2026	İhlal

ESAS NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2022/77144	Anayasa 15, Anayasa 20, İş K. 18, 667 s. KHK, 6216 s.K. m.50

ÖZET

OHAL döneminde alt işverendeki işçinin sözleşmesi feshedildi; istinaf, 1996 tarihli infaz edilmiş mahkûmiyeti şüphe feshine yeterli saydı. AYM, şüphenin ciddi, objektif ve güncel olduğuna dair kişiselleştirilmiş gerekçe bulunmadığından özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğine karar verdi.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/eski-mahkumiyete-dayali-suphe-feshi-aym-2022-77144/ →

Karar metni

Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası sisteminde yayımlandığı hâliyle aktarılmıştır. Heyet, raportör ve vekil adları derlemeye alınmamıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

(Başvuru Numarası: 2022/77144)

Karar Tarihi: 17/6/2026

I. BAŞVURUNUN ÖZETİ

1. Başvuru, güven ilişkisinin bozulduğu gerekçesiyle iş akdine son verilmesi nedeniyle özel hayata saygı hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

2. Başvuruya konu olayların meydana geldiği süreçteki olağanüstü hâl (OHAL) koşullarına, OHAL ilanına ve uygulanan tedbirlere ilişkin genel bilgiler için bkz. [GK], B. No: 2018/10286, 2/7/2020, §§ 10-18; [GK], B. No: 2018/24245, 8/10/2020, §§ 10-18.

3. Diyarbakır Belediyesine (Belediye) hizmet veren özel şirkette (şirket) 2016 yılından itibaren işçi olarak çalışmaktayken Diyarbakır Valiliği OHAL Bürosunun başvurucunun terör örgütü ile iltisaklı

olduğunu Belediyeye bildirmesi üzerine Belediye, iş akitlerinin feshedilmesini Şirketten istemiştir. Şirket, bu talep üzerine başvurucunun iş akdini 17/10/2017 tarihinde feshetmiştir.

4. Başvurucunun açtığı işe iade istemli tespit davasında Diyarbakır 6. İş Mahkemesi (Mahkeme) ret kararı vermiştir. Kararda Belediyenin terör örgütüyle irtibatlı olduğuna dair tespiti ve 22/7/2016 tarihli ve 29779 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 667 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararname'ye (667 sayılı KHK) dayanılarak iş akdinin feshedildiği vurgulanmıştır. Başvurucunun bu karara karşı istinaf kanun yoluna başvurusu da Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 14. Hukuk Dairesi 25/11/2019 tarihli kararıyla kesin olmak üzere reddedilmiştir. Kararın gerekçesinde; KHK'lar kapsamında başvurucunun millî güvenliği tehdit eden yapılar ile irtibatı ve iltisakı olabileceğinin değerlendirildiği, iş sözleşmesinin feshinin alt işverenden istenildiği, alt işveren şirket açısından feshin zorunlu hâle geldiği ve bu durumun en azından geçerli bir sebep olarak sayılabileceği belirtilmiştir.

5. Başvurucunun aktarılan yargılama sürecine ilişkin yaptığı başvuruda Anayasa Mahkemesi, başvurucunun adil yargılanma hakkı kapsamında mahkeme hakkının ihlal edildiğine karar vererek yeniden yargılama yapılmasına hükmetmiştir. Karar gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir: "Derece mahkemeleri, adil yargılanma hakkının bir unsuru olan mahkeme hakkı gereği asıl işverenin başvurucu hakkındaki değerlendirmesinin objektif ve makul dayanakları olup olmadığını, dolayısıyla geçerli feshin koşullarının oluşup oluşmadığını incelemeden asıl işverenin şüphesine bağlı kalarak sonuca varmıştır. Başka bir ifadeyle derece mahkemeleri yargısal fonksiyonun esasını oluşturan uyuşmazlığın içinde yer alan maddi ve hukuki sorunların bütünüyle ele alınması ve karara bağlanması işlevini yerine getirmemiş, gerçek anlamda bir yargısal faaliyet icra etmemiştir. Dolayısıyla hukuk düzeni tarafından başvuruculara tanınan feshe karşı yargı yolunun açık olması teorik olmaktan öteye geçememiştir. Bu durumda başvuruculara mahkeme haklarının ihlal edildiği sonucuna ulaşılmaktadır." ifadelerine yer verilmiştir ([1. B.], B. No: 2018/18920, 18/11/2020, § 33).

6. Anılan ihlal kararına uyularak yeniden yapılan yargılamada Mahkeme, davanın kabulüne karar vermiştir. Kararın gerekçesinde; terör suçlarını kapsar bir soruşturmasının veya suç kaydının olup olmadığına dair ilgili birimlerle yapılan yazışmalarda başvurucunun terör örgütleri ile bağlantısının olduğuna dair bir kayda rastlanılmadığının bildirildiği, davacı hakkında Diyarbakır (Kapatılan) 5. Ağır Ceza Mahkemesinde (Ceza Mahkemesi) yapılan yargılama sonucunda beraat kararı verildiği, davalı Belediye tarafından başvurucunun işten çıkarılmasına dayanak gösterilebilecek herhangi bir müfettiş raporu veya başkaca belge sunulmadığı vurgulanarak iş akdinin feshinin haklı ya da geçerli bir nedene dayandığının ortaya konulamadığı belirtilmiştir.

7. Belediyenin karara karşı yaptığı istinaf kanun yolu başvurusunu, Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 14. Hukuk Dairesi (Daire) 30/6/2022 tarihinde kabul ederek davanın reddine kesin olmak üzere karar vermiştir. Kararın gerekçesinde; Ceza Mahkemesinin başvurucu hakkında terör örgütüne yardım etmekten mahkûmiyet kararı verdiği vurgulanmıştır. Anılan karar bağlamında kamu kurumu olan belediyenin terör örgütü ile irtibat veya iltisakı bulunduğuna dair hakkında kanaat edinilen bir işçiyi çalıştırmaya devam etmesinin mümkün olmadığı gibi iş sözleşmesinin

devamının çekilmez hâle geldiğini, şüphe feshinin koşullarının oluştuğunu kabul etmek gerektiği belirtilmiştir.

8. Başvurucu, nihai kararı 19/7/2022 tarihinde öğrendikten sonra 28/7/2022 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur. Komisyon, başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar vermiştir.

9. Ayrıca Diyarbakır (Kapatılan) 5. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından başvurucu hakkında silahlı terör örgütüne yardım etme suçundan 1994 yılında başlayan kovuşturmada 29/3/1996 tarihinde mahkûmiyet kararı verildiği görülmüştür.

II. DEĞERLENDİRME

10. Başvurucu; 1994 yılındaki ceza yargılamasındaki mahkûmiyet kararının infaz edildiğini, Belediye bünyesinde ise 2016 yılında çalışmaya başladığını, bu süre zarfında hakkında açılmış bir ceza soruşturması veya yargılamasının mevcut olmadığını belirtmiştir. İnfazı tamamlamış ve tüm sonuçlarıyla ortadan kalkmış bir karar nedeniyle iş akdinin feshedilmesinin ağır etkisi gözetildiğinde aynı fiilden ikinci kez cezalandırıldığının açık olduğunu, terör örgütüyle irtibatı ve iltisakını ortaya koyan başka bir delilin de mevcut olmadığını vurgulamıştır. Yargılama sırasında kurumlar nezdinde yapılan araştırmada hakkında derdest bir yargılamanın mevcut olmadığını, kolluk kuvvetlerinde bir kaydının bulunmadığı bildirilmesine rağmen Belediyenin fesihten sonra oluşturduğu bir listeye dayanılarak sözleşmesinin feshedildiğini ifade etmiştir. Şüphenin mevcut ve güncel olduğuna dair bir delil sunulamadığı gözetildiğinde anılan listeye dayanan yargı mercilerinin terör örgütüyle irtibatı ve iltisakı değerlendirerek şüphe feshinin varlığına dair yeterli gerekçe ortaya koymadığının kabulü gerektiğini belirten başvurucu, gerekçeli karar hakkı, özel hayata saygı hakkı, çalışma hakkı ile masumiyet karinesinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

11. Adalet Bakanlığı (Bakanlık) görüşünde, mevcut başvuruda başvurucunun adil yargılanma hakkının ihlal edilip edilmediği konusunda inceleme yapılırken Anayasa ve ilgili mevzuat hükümleri, Anayasa Mahkemesi içtihatları ve somut olayın kendine özgü koşulları dikkate alınarak bir inceleme yapılması gerektiği ifade edilmiştir. Bu görüşe karşı başvurucu cevap vermemiştir.

12. Anayasa Mahkemesi birçok kararında özel hayata saygı hakkının kapsamına ilişkin değerlendirmede bulunan kişilerin mesleki hayatlarının da özel hayatlarıyla sıkı bir ilişki içinde olduğunu sıklıkla vurgulamıştır. Bu bağlamda özel hayata dair unsurlar gerekçe gösterilerek mesleğe müdahale edilmesinin uyuşmazlıkların özel hayata saygı hakkı kapsamında incelenmesi için yeterli olduğunu, diğer yandan özel hayata ilişkin bir nedene dayanmayan mesleki hayata dair müdahalelerin ise doğrudan doğruya özel hayata saygı hakkı kapsamında değerlendirmesinin mümkün olmadığını kabul etmiştir. Bu durumda müdahalenin kişinin özel hayatına yönelik ciddi olumsuz etki ve sonuçlarının bulunduğu veya bulunma ihtimali olduğu ortaya konulmalıdır ([2. B.], B. No: 2013/1614, 3/4/2014, §§ 31-38; [GK], B. No: 2013/7666, 10/12/2015, §§ 61-63; [1. B.], B. No: 2015/9155, 10/1/2019, §§ 19-21, 31-35; [GK], B. No: 2018/10286, 2/7/2020, §§ 90-96; [GK], B. No: 2018/25011, 6/1/2022, §§ 56-59).

13. Anayasa Mahkemesi, olayların başvurucu tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder. Somut olayda başvurucunun eski hükümlü olduğuna dair bilgi kapsamında değerlendirme yapıldığı gözetildiğinde başvurucunun mesleki hayatına yönelen müdahalenin özel hayat kapsamında kalan bir nedene dayandığı anlaşılmıştır. Bununla birlikte başvurucunun silahlı terör örgütüyle bağlantılı gösterilerek iş sözleşmesinin feshedilmesinin kişisel, sosyal ve mesleki ilişkileri üzerinde ciddi olumsuz etkilerinin olacağı öngörülebilir bir durumdur. Açıklanan nedenle başvuru, özel hayata saygı hakkı yönünden uygulanabilir bulunmuş ve bu kapsamda incelenmiştir (benzer yöndeki değerlendirmeler için bkz. [1. B.], B. No: 2021/6757, 29/4/2025, § 25; B. No: 2018/10286, §§ 97-101; B. No: 2018/24245, §§ 106-110).

14. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

15. Olağanüstü yönetim usullerinin uygulandığı dönemde alınan tedbirleri konu edinen somut başvuruda Anayasa'nın 15. maddesinde ortaya konulan temel hak ve özgürlüklere ilişkin güvence rejimi dikkate alınacaktır ([2. B.], B. No: 2018/9808, 9/2/2023, § 14). Anayasa'nın 15. maddesine göre yapılacak inceleme; müdahalenin Anayasa'daki çekirdek haklarla ilgili olup olmadığı, anılan maddenin ikinci fıkrasında sayılan hak ve özgürlüklere dokunup dokunmadığı, milletlerarası hukuktan doğan yükümlülüklere aykırılık teşkil edip etmediği ve durumun gerektirdiği ölçüde olup olmadığının tespitiyle sınırlı olacaktır (B. No: 2018/24245, § 146).

16. Anayasa'nın 15. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan dokunulması yasaklanan çekirdek haklar arasında özel hayata saygı hakkı yer almamaktadır. Ayrıca somut olaydaki tedbirin milletlerarası hukuktan kaynaklanan diğer herhangi bir yükümlülüğe aykırı olduğu da saptanmamıştır (B. No: 2018/24245, §§ 147, 148). Uyuşmazlığın Anayasa'nın 15. maddesi kapsamında durumun gerektirdiği ölçüde olduğunun söylenebilmesi için ise öncelikle keyfî olmaması gerekir. Diğer taraftan söz konusu tedbirin ölçülü olup olmadığı değerlendirilirken elbette ülkemizde OHAL ilanına sebebiyet veren durumun özellikleri ve OHAL ilanı sonrasında ortaya çıkan koşullar dikkate alınmalıdır (önceki bir Genel Kurul kararı, § 349).

17. Bu bağlamda Anayasa Mahkemesi, birçok kararında işçi ve işveren arasındaki güven ilişkisinin bozulduğu gerekçesine dayanılarak alınacak tedbirler bakımından basit bir şüphenin yeterli olmayacağını vurgulamıştır. Şüphe feshinin mahiyeti gereği ispatı beklenmese de Yargıtay kararlarında da belirtildiği üzere (benzer yönde Yargıtay kararları için bkz. B. No: 2018/10286, §§ 46-56; B. No: 2018/24245, §§ 52-62) şüphenin işçinin kişiliğinden kaynaklanan bir sebebe dayanması, bu sebebin de ciddi, önemli ve somut nitelikte objektif olay ve vakıalar ile desteklenmesi gerekmektedir. Aksi hâlde hukuk devletinin bir gereği olan hukuki güvenlik ilkesine aykırı bir şekilde keyfî uygulamaların gündeme gelmesi söz konusu olabilecektir (B. No: 2018/10286, § 125; [2. B.], B. No: 2019/1419, 18/1/2023, § 32; önceki bir Bölüm kararı, § 17; [2. B.], B. No: 2019/336, 10/7/2024, §§ 22, 23).

18. Öte yandan 667 sayılı KHK dayanak alınarak uygulanan somut tedbirin başvurucu üzerinde doğuracağı etki de gözönüne alındığında özellikle yargılama sürecinde devletten beklenen

yükümlülüklerin OHAL koşullarında da yerine getirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir. Bu anlamda terör örgütleriyle irtibatı ya da iltisakı olduğu konusunda çalışandan duyulan şüphenin ciddi, güçlü ve objektif olduğuna ilişkin ikna edici gerekçeler ortaya konulmaması hâlinde alınan tedbirin Anayasa'nın 15. maddesi bağlamında da söz konusu yükümlülüklere uygun olmadığı değerlendirilebilecektir (benzer yöndeki değerlendirmeler için bkz. B. No: 2018/24245, § 161; önceki bir Bölüm kararı, § 19; B. No: 2019/336, § 24).

19. Anayasa Mahkemesi şüphe feshine ilişkin verdiği birçok kararda işçinin ifa ettiği görevin niteliği de dikkate alınmak suretiyle işçi ve işveren arasındaki güvenin bozulmasına ilişkin değerlendirmenin ciddi, güçlü ve objektif nedenlere dayandığına ilişkin bireyselleştirilmiş ikna edici gerekçeleri içermesi gerektiğini vurgulamıştır. Bu bağlamda şüpheye neden olan durum ile işçi arasında kişisel bağlantının yargılamayı yapan mahkemelerce yeterli gerekçe gösterme yükümlülüğü çerçevesinde hareket edilerek ortaya konulması gerekmektedir. Anayasa Mahkemesi, başvurucudan duyulan şüphenin bu bağlamda irtibat veya iltisakın delillerin ve somut olayların tartışılması suretiyle yeterli gerekçeyle ortaya konulmaması durumunu özel hayata saygı hakkı bağlamında ihlal nedeni olarak kabul etmiştir. Bu kapsamda somut olay ve olgular tartışılmaksızın sadece başvurucu hakkında beraat, kovuşturmaya yer olmadığına veya HAGB kararı verilmiş olmasına, devam eden bir ceza soruşturmasına/kovuşturmasına ya da fesihten çok önceki bir mahkûmiyet kararına dayanılmasını yeterli bir gerekçe olarak kabul etmemiştir (beraat kararı yönünden bkz. [2. B.], B. No: 2018/37773, 20/6/2023, §§ 8-23; devam eden soruşturma ve/veya kovuşturma yönünden bkz. [2. B.], B. No: 2019/14893, 20/9/2023, §§ 12-27; [1. B.], B. No: 2022/42513, 20/3/2024, §§ 9-26; geçmiş tarihli mahkûmiyet kararı yönünden bkz. [2. B.], B. No: 2019/13732, 6/9/2023, §§ 8-23; [1. B.], B. No: 2019/17695, 6/3/2024, §§ 17-31; HAGB kararı yönünden bkz. önceki bir Bölüm kararı, § 31).

20. Başvuru konusu olayda Anayasa Mahkemesinin yukarıda belirtilen (bkz. § 5) ihlal kararlarına uyan Mahkemenin yeniden yargılama yaparak başvurucunun terör örgütüyle bağı bağlamında araştırma yaptığı ve başvurucunun örgüt ile irtibatı veya iltisakına ilişkin delil elde edilememesi nedeniyle feshin geçerli nedene dayanmadığına karar verdiği görülmüştür. Ancak Dairenin başvurucu hakkındaki çok eski tarihli bir mahkûmiyet kararını, Belediyenin kamusal özelliğini de gözeterek şüphe feshi için yeterli saydığı anlaşılmaktadır.

21. Başvurucu hakkındaki 1994 yılında başlayan bir kovuşturmanın ve infaz edilmiş cezanın işe başlama tarihinde Belediye tarafından tespit edilebilir bir durum olduğu, 1994 yılından sonra ve çalıştığı sürede başvurucunun terör örgütüyle irtibatı ve iltisakını gösteren bir delilin elde edilemediği de gözetildiğinde, hangi eylem veya davranışları nedeniyle güven ilişkisinin bozulduğunun işveren ve yargı makamlarınca ortaya konulması beklenir. Ancak işverenin sadece KHK'ya dayandığı, yargı mercilerinin kararlarında ise başvurucunun ifa ettiği görevinin niteliği ve çalışma süresi ile sicili gözetilmek suretiyle başvurucudan duyulan şüphenin feshi gerektirecek ciddiyette ve güncel olduğuna ve bu şüphenin mevcut görevlerine ne gibi bir olumsuz etkisi olacağına ilişkin bir gerekçe ortaya konulmadığı anlaşılmıştır.

22. Yargı makamlarının başvurucu hakkındaki iş sözleşmesinin kurulmasından çok önceki tarihli ceza yargılamasına atıf yapmakla yetindiği, olay ve olgular değerlendirilmek suretiyle

başvurucudan duyulan şüphenin fesih işlemini gerektirecek ciddiyette olduğunun ortaya konulmadığı anlaşılmıştır. Bu durumda yukarıda anılan kararlarda yapılan değerlendirme ve sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum olmadığı, terör örgütleri ile irtibatı ya da iltisakı olduğu konusunda başvurucudan duyulan şüphenin ciddi, güçlü ve objektif olduğuna ilişkin kişiselleştirilmiş ikna edici gerekçeler ortaya konulmadan alınan tedbirin söz konusu yükümlülüklere uygun olmadığı değerlendirilmektedir. Bu bağlamda başvurucu hakkında alınan ve Anayasa'nın 20. maddesinde düzenlenen özel hayata saygı hakkına etki eden tedbirin OHAL döneminde temel hak ve özgürlüklerin kullanımının durdurulmasını ve sınırlandırılmasını düzenleyen Anayasa'nın 15. maddesindeki ölçütlere uygun olmadığı sonucuna varılmıştır (gerekçeli karar hakkı yönünden benzer değerlendirme için bkz. [1. B.], B. No: 2021/63276, 9/12/2025).

23. Açıklanan gerekçelerle özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

III. GİDERİM

24. Başvurucu; ihlalin tespiti, yeniden yargılama yapılması ile 100.000 TL manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

25. Başvuruda tespit edilen anayasal hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar ve zorunluluk bulunmaktadır. Anayasa'nın 148. ve 153. maddeleri ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. ve 66. maddeleri uyarınca ihlal kararının gönderildiği yargı mercilerinin yapması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatıp Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında belirtilen ilkelere ve gerekçelere uygun biçimde yürütülecek yargılama sonunda hak ihlalinin nedenlerini gidererek yeni bir karar vermektir (yeniden yargılama konusunda bkz. [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; [1. B.], B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

26. İhlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasının yeterli bir giderim sağlayacağı anlaşıldığından tazminat taleplerinin reddine karar verilmesi gerekir.

IV. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayata saygı hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin özel hayata saygı hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 14. Hukuk Dairesine (E.2022/608, K.2022/1517) iletilmesi için Diyarbakır 6. İş Mahkemesine (E.2021/111, K.2021/570) GÖNDERİLMESİNE,

Ç. Başvurucunun tazminat talebinin REDDİNE,

D. 664,10 TL harç ve 40.000 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 40.664,10 TL yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

E. Ödemelerin kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

F. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 17/6/2026 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.